

Stg. GEHEIM

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

MAANDOVERZICHT

No 9 1962

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

VERTROUWELIJK

Maandoverzicht no. 1 - 1962

102

(Tijdvak 1-1-'62 t/m 31-1-'62)

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	Hodzja en de "anti-marxistische weg" van de CPSU-leiding.....	3
	Het isolement van Albanië.....	7
II.	<u>Activiteiten van de CPN</u>	
	Paul de Groot over de autoriteit van de leidende communisten.....	10
	Gematigd optimisme t.a.v. de komende raads- en statenverkiezingen.....	13
	Zorgen van het CPN-kader.....	14
III.	<u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
	Bewogen zitting Wereldvredeeraad - Chinese en Albanese delegaties in de contramine.....	15
	Verkiezing nieuwe Nederlandse Vredeeraad.....	18
IV.	<u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
	De EVC-1958 en haar periodieken.....	21
	Wijlen partijbestuurder P. Bakker en het vakbondswerk der CPN.....	21
V.	<u>Overige Groeperingen</u>	
	SWP ("De Brug") kritisch-welwillend tegenover het XXIIste CPSU-congres.....	25
	De "Euro Divisie Nederland" en haar neo-nazistische achtergronden.....	26
	De kwestie Goa - linkse pacifisten in verlegenheid.....	28
	<u>Stakingsoverzicht januari 1962</u>	29
	<u>Agenda</u>	30

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De Albanese kwestie (Zie MO 11-1961)

Het conflict tussen de Sowjet-Unie en de Albanese leiders heeft zich de laatste maanden nog meer toegespitst. Het XXIIste CPSU-congres had in zijn unaniem aanvaarde resolutie van 31 oktober 1961 een korte passage gewijd aan de politieke gedragingen van de leiders der (communistische) AAP, de Albanese Arbeiderspartij. Zij hebben, zo werd gesteld, door hun optreden de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960 geschonden, ofschoon de AAP deze mede had onderschreven. Hun aanvallen op de CPSU en haar leninistisch centraal comité werden ongegrond en lasterlijk genoemd. Zij zaaiden verdeeldheid en speelden in de kaart van het imperialisme. Indien de Albanese leiders oog hadden voor de belangen van hun volk en werkelijk prijs stelden op de vriendschap met de CPSU en met alle zusterpartijen, dan moesten zij hun dwalingen inzien en verwerpen. Het congres hoopte, dat zij alsnog zouden terugkeren op de weg van de eenheid en de samenwerking met alle socialistische landen en met de internationale communistische beweging.

Moskou klopte opnieuw aan dovemans deur. De Albanese leiders beantwoordden het CPSU-vermaan aan hun adres met nog venijniger aanvallen op het "opportunistische" Chroestsjowbeleid, dat zij o.m. te verzoenend tegenover Belgrado achten. De oude vijandschap tegen Joegoslavië speelt in het conflict een belangrijke rol. Kunstmatig hebben de machthebbers in Tirana het wantrouwen tegen de "Titokliek" aangewakkerd, die de nationale onafhankelijkheid voortdurend heet te bedreigen.

Ondanks de ideologische geschillen tussen het socialistische kamp en Joegoslavië, bestaat er tussen Chroestsjow en Tito een zekere mate van overeenstemming inzake de destalinisatie en de uitleg van het vreedzame coëxistentie-principe. Albanië en communistisch China zijn mede door hun gemeenschappelijke aversie tegen deze opvattingen nog meer naar elkander toegedreven. Joegoslavië en Albanië zijn, mede om historische redenen, uitgesproken vijanden. Met China heeft Albanië gemeen, dat het land economisch minder ver gevorderd is dan Sowjet-Rusland en deels ook Joegoslavië.

VERTROUWELIJK

Rede van Hodzja

De eerste secretaris van de Albanese Arbeiderspartij, Enver Hodzja, trad op 7 november 1961 zelf in het strijdperk tijdens een grootscheepse plechtigheid te Tirana ter viering van het 20-jarige bestaan van de Albanese communistische partij en van de 44ste verjaardag der Russische Oktoberrevolutie. Voor zover bekend waren bij deze herdenking geen buitenlandse delegaties aanwezig.

Hodzja, die de AAP op 8 november 1941 hielp oprichten, schetste hoe groot en principieel zuiver de inspanningen der Albanese communisten gedurende al die jaren waren geweest in trouwe dienst aan het marxisme-leninisme. Hij werkte thans de argumenten uit, die in grote lijn reeds waren gehanteerd, toen het centraal comité van de AAP in zijn verklaring van 20 oktober 1961 op Chroestsjow's aanvallen heftig reageerde.

Hodzja gewaagde van de duurzame vriendschap met de Sowjet-Unie, de roemruchte CPSU en het heldhaftige Sowjet-Russische volk. Deze vriendschap "voor de eeuwen" zullen de manoeuvres van de imperialisten en van Tito's renegatenbenden of Chroestsjow's verdachtmakingen, chantage en blokkade niet kunnen verbreken.

Gegrondvest als een marxistisch-leninistische partij, heeft de AAP ook in haar ontwikkelingsgang de leninistische beginselen steeds strikt in acht genomen. Zij moest na de bevrijding van Albanië een strijd op leven en dood voeren tegen brutale interventie en vijandige activiteit van de Tito-bende, tegen de trotskistische en subversieve handelingen van Tito en Koci Xoxe. (Opm.: laatstgenoemde hoge Albanese partijfunctionaris werd na 1948, het jaar waarin Joegoslavië uit het Kominform was gestoten, als "titoïstische verrader" in Albanië terechtgesteld. Hij oefende eertijds het toezicht uit op het Albanese inlichtingenwerk.)

Hodzja herhaalde de oude beschuldiging dat Xoxe en Tito plannen hadden gesmeed om Albanië bij de Joegoslavische Federale Republiek in te lijven. Het centraal comité van de CPSU en Stalin hadden Albanië geholpen bij het verhinderen van deze toeleg, wat onder meer bleek uit hun correspondentie met de Joegoslaven, gevoerd vóór de breuk van 1948. De partij had het heldhaftige Albanese volk geleerd altijd op zijn hoede te zijn, het socialisme op te bouwen met in de ene hand een houweel, in de andere hand een geweer en, zolang het imperialisme en zijn werktuigen bestaan, het wapen niet terzijde te leggen.

VERTROUWELIJK

Chroestsjow's "anti-marxistische weg"

Hodzja sprak vervolgens over Albanië als een waardig lid van het Warschau Pact, dat zijn internationale taak eervol vervult, t.w. het verdedigen van de gemeenschappelijke belangen van het socialistische kamp in de Adriatische en Middellandse Zee tegen mogelijke imperialistische agressie.

De in 1949 geslaagde Chinese revolutie noemde hij de belangrijkste historische gebeurtenis sedert de Russische Oktoberrevolutie. De Albanese Arbeiderspartij toonde begrip voor de grondige veranderingen, die zich in de wereld voordoen doordat het communisme in steeds meer landen aan de macht komt. De AAP heeft eveneens begrepen welke mogelijkheden dit inhoudt om een oorlog te voorkomen. Zij verwierp echter de opportunistische opvattingen van de "moderne revisionisten". (Opm.: waarbij Tito doorgaans genoemd en Chroestsjow vaak bedoeld wordt.)

Alle revisionisten en opportunisten, van Bernstein tot Tito, hadden de fundamentele beginselen van het marxisme ontkend op grond van "veranderingen in de algemene situatie" en "nieuwe verschijnselen". Op deze anti-marxistische weg bevonden Chroestsjow en zijn volgelingen zich thans eveneens als gevolg van hun opportunistische uitleg van het principe van de vreedzame coëxistentie. Tegen het beginsel hiervan beweerde Hodzja niet gekant te zijn. De vreedzame coëxistentie kan echter niet "de generale lijn" zijn voor de buitenlandse politiek der socialistische landen en de voornaamste weg naar de overwinning van het socialisme in de gehele wereld. Er mag volgens Hodzja niet worden afgezien van een verscherpte strijd tegen het imperialisme en tegen het revisionisme. De volkeren moeten z.i. niet worden afgehouden van een op steeds grotere schaal te voeren revolutionaire strijd voor hun nationale bevrijding.

De Albanese communisten wijzen de vreedzame overgang naar het socialisme op wereldschaal niet bij voorbaat af, maar waarschuwen tegen de illusie die Chroestsjow door het overaccentueren daarvan heeft gewekt. De arbeidersklasse en haar communistische partij moeten in hun strijd voor de overwinning van het socialisme rekening houden zowel met de mogelijkheid van een vreedzame als van een niet-vreedzame overgang.

Hodzja noemde het onjuist en schadelijk om uit de wijziging van het machtsevenwicht in het voordeel van het socialisme te concluderen, dat het imperialisme aan agressieve kracht zou hebben ingeboet. Derhalve uitte hij principiële bezwaren tegen de Chroestsjow-thesen van het XXste en het XXIste CPSU-congres. In de tegenwoordige tijd kunnen

VERTROUWELIJK

wereldoorlogen en agressieve acties, begonnen door het imperialisme, worden afgewend. Daarbij moet echter niet worden afgegaan op de goede voornemens van de imperialistische leiders maar op de kracht van het socialistische kamp, op de eenheid van de internationale arbeidersklasse en op alle vredelievende krachten in de wereld.

Onveranderde buitenlandse politiek

Partij en regering van Albanië hadden volgens Hodzja bij hun pogingen de vrede te handhaven steeds schouder aan schouder gemarcheerd met de USSR en de andere socialistische landen. Het buitenlandse beleid van Albanië ontving altijd hun volle goedkeuring. Albanië heeft zijn buitenlandse politieke koers niet veranderd. Niettemin beschuldigen Chroestsjow en zijn medewerkers nu Albanië zowel van avonturisme en oorlogsstokerij als van het zoeken van toenadering tot de imperialisten, wat Hodzja later noemde. Hij achtte de aantijgingen absurd dat de Albanese leiders zonder enige reden en overijld hun houding jegens de Sowjet-Unie en de CPSU hadden gewijzigd. Even ongelooflijk was de monsterachtige laster als zouden de Albanese leiders in verbinding staan met de imperialisten en zich aan hen voor 30 zilverlingen hebben verkocht. Hodzja gaf Chroestsjow te verstaan, dat het Albanese volk en zijn arbeiderspartij niet te koop zijn. Zo nodig, voer hij voort, willen wij van gras leven of waardig sterven, maar het Albanese volk heeft vrienden en kameraden in de socialistische landen, die het niet in de steek laten.

Chroestsjow heeft de regeling van de Berlijnse kwestie van jaar op jaar uitgesteld, hetgeen niet in het belang van de DDR en van de andere socialistische landen is. Als mede-ondertekenaar van het Warschau-pact wilde ook Albanië verantwoordelijkheid dragen voor het treffen van een spoedige oplossing. Op zijn beurt insinueerde Hodzja, dat Chroestsjow bevreesd is voor het imperialisme.

De Albanese partijleider verweet Chroestsjow verder geprobeerd te hebben Albanië te ontwapenen, nota bene een socialistisch land, aan alle kanten omringd door vijanden. Chroestsjow schaadt hiermede tevens de belangen van het gehele socialistische kamp. In ieder geval had hij het nooit zover mogen laten komen imperialisten en reactionairen op te hitsen tegen het socialistische Albanië. Dit vindt volgens Hodzja plaats onder de dreiging van de Amerikaanse Zesde Vloot in de Middellandse Zee, van de raketbases in Griekenland en Italië, de koortsachtige bewapeningswedloop van de NAVO en het sabelgerammel van de Westduitse re-

VERTROUWELIJK

vanchisten.

Chroestsjow had Griekse politici hoop gegeven op het totstandkomen van een "autonoom Zuid-Albanië". De daartegen in kameraadschappelijke geest geuite Albanese bezwaren had Chroestsjow verbolgen afgewezen onder de beschuldiging, dat Albanië de Sowjet-Unie belasterde en blijk gaf van grove ondankbaarheid jegens zijn bevrijders.

Onderlinge partijgeschillen openbaar gemaakt

Chroestsjow maakte de partijgeschillen met Albanië openbaar, waarmee hij voor de historie als breker van de eenheid een zware verantwoordelijkheid op zich heeft genomen. De Albanese Arbeiderspartij had de onenigheden alleen in besloten kring op partijvergaderingen behandeld, maar was nu genoodzaakt haar standpunt eveneens openlijk te bespreken.

Chroestsjow had de deelnemers aan de conferentie van communistische en arbeiderspartijen van juni 1960 te Boekarest onder druk gezet. Op de conferentie der 81 partijen in november/december 1960 te Moskou ging het, zo vervolgde Hodzja, echter wel correct toe. Chroestsjow had toen een politieke nederlaag geleden, gezien de inhoud van de daar aangenomen Verklaring. Niet de Albanese hadden haar geschonden, maar Chroestsjow zelf. Hij had zich niet gehouden aan de verplichting om partijgeschillen buiten de openbaarheid te houden en uitsluitend in onderling overleg te regelen.

Hodzja beweerde verder dat Chroestsjow de Stalin-affaire gebruikte tegen de beproefde leiding van de communistische en arbeiderspartijen in de verschillende landen. Hij ondermijnde de fundamenten van het marxistisch-leninistische leiderschap door het intimideren en zelfs het liquideren van weerspannige elementen. Chroestsjow gebruikte de Stalin-affaire om de zusterpartijen, die zijn revisionistische opvattingen en zijn koers niet ondersteunen, het zwijgen op te leggen.

Hij had alle regels met betrekking tot het onderhouden van verbanden met de zusterpartijen geschonden door zich in de interne aangelegenheden van een ander land te mengen. Hodzja verwees hierbij naar een brief van 9 november 1956 van Chroestsjow aan Tito. Chroestsjow bevestigde daarin de in de zomer van 1956 gemaakte afspraak met maarschalk Tito, dat de eerste secretaris van de Hongaarse CP, Rákosi, door Kadar zou worden vervangen. De Sowjet-ambassadeur in Albanië, zo deelde Hodzja thans mede, had het centraal comité van de AAP destijds van een en ander op de hoogte gebracht.

VERTROUWELIJK

Stalin geëerd

De Albanese Arbeiderspartij kon zich voorts niet verenigen met de kritiek op Stalin. Op en na het XXste CPSU-congres van februari 1956 had de Sowjet-Russische leiding generlei positieve waardering geuit voor de persoon en de theoretische nalatenschap van Stalin. Zelfs de Sowjet-propaganda zweeg daarover.

Hodzja vergeleek de anti-Stalinrede, die Chroestsjow in februari 1956 hield, met diens latere uitspraken van december 1956/januari 1957 over Stalin als een vooraanstaand marxist-leninist. (Opm.: In deze laatstgenoemde periode kwam de Sowjetleider politiek onder zware druk te staan tengevolge van de Hongaarse opstand en de troebelen in Polen.) Volgens Hodzja was dit alleen maar een formele zwenking geweest, waarmee Chroestsjow probeerde de slechte indruk weg te nemen van de Stalin-ontluistering, die onder de communisten in de hele wereld gerechtvaardigde verontwaardiging had gewekt. Chroestsjow zelf had zich niet gehouden aan het voeren van een correcte leninistische strijd tegen de persoonsverheerlijking.

Door de Sowjet-Unie onder Stalin af te schilderen als een oord van verschrikking, moord en terreur had Chroestsjow het socialistische vaderland door het slijk gehaald ten overstaan van de vijanden van het communisme. Ook op het XXIIste partijcongres van oktober 1961 nam hij ten aanzien van Stalin een onmenselijke houding aan. Mogelijk had Stalin in zijn laatste levensjaren vergissingen begaan, doch dit was geen reden om zijn grote verdiensten totaal te negeren, aldus Hodzja.

Voor de Albanese Arbeiderspartij is en blijft Stalin met al zijn theoretisch en praktisch werk een der grootste leiders en persoonlijkheden van de Sowjet-Unie en van de internationale communistische en arbeidersbeweging. Door op het XXIIste CPSU-congres de ongegronde uitvallen tegen de AAP te koppelen aan "de strijd tegen de Stalin-verering en de anti-partijgroep" had Chroestsjow duidelijk getoond verwantschap te willen suggereren tussen Albanië's zogenaamde stalinisme en "het tijdvak van de stalinistische misdaden in de Sowjet-Unie".

Bindende besluiten

Hodzja constateerde dat een marxistisch-leninistische partij op haar partijcongressen besluiten kan nemen, die alleen voor de eigen partijleden politiek bindend zijn. Hij verwierp de gedragslijn van de CPSU-leiding, met Chroestsjow aan het hoofd, die de beslissingen van

VERTROUWELIJK

de Sowjet-Russische partijcongressen ook wil laten gelden voor de zusterpartijen. Hierdoor wordt het beginsel van de gelijkwaardigheid en de onafhankelijkheid der marxistische-leninistische partijen geschonden. Zij zijn in flagrante tegenspraak met het proletarisch internationalisme. De AAP acht zich alleen gebonden aan besluiten, die zij zelf ondertekend heeft. (Opm.: zoals in de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960 het geval was.)

Critiek

Deze krasse uitspraken van Hodzja tegen de opvattingen van Chroest-sjow en zijn volgelingen staan in schril contrast met hetgeen Hodzja in 1956 stelde na het XXste CPSU-congres (met de hoofdthema's destalinisatie en vreedzame coëxistentie). Hij merkte destijds o.m. het volgende op:

"De Albanese Arbeiderspartij en het gehele Albanese volk hebben de juiste, historische besluiten van het XXste congres van de CPSU volledig goedgekeurd..... en beschouwen deze eveneens als een grote overwinning voor de AAP en het Albanese volk..... De persoonsverheerlijking onder Stalin kwam ook duidelijk tot uiting in onze partij en in ons land".

Na het XXIste CPSU-congres van begin 1959 uitte Hodzja zich op soortgelijke wijze.

Reacties

Het "Volksdagblad" in Peking, hoofdorgaan van de CP-China, publiceerde op 26 oktober de volledige verklaring d.d. 20-10-'61 van het centraal comité der AAP en op 17 november 1961 de rede van Hodzja d.d. 7-11-1961. Bij gelegenheid van het 20-jarige bestaan van de Albanese partij prees het centraal comité van de CP-China in een speciale boodschap Hodzja en zijn medewerkers als goede marxisten-leninisten, "trouwe en beproefde wapenmakers in de gemeenschappelijke strijd tegen het imperialisme, voor het behoud van de wereldvrede en voor de opbouw van het socialisme". Hodzja's rede en deze felicitatie werden opgenomen in een brochure, die Peking kort daarop uitgaf.

Bekend is dat een Franse vertaling van Hodzja's toespraak niet alleen werd toegezonden aan ambassadeurs in Moskou, onder wie de Nederlandse, maar ook aan verschillende zusterpartijen. (Opm.: Dit laatste is naar marxistisch-leninistische opvattingen fractievorming.)

VERTROUWELIJK

De Sowjet-Unie heeft deze inmenging mede aangegrepen om op 10 december 1961 de diplomatieke betrekkingen tussen de USSR en de Albanese Volksrepubliek te verbreken. (Zulk een stap bleef achterwege toen Joegoslavië in 1948 uit het Kominform werd gestoten.) De meeste satellietstaten riep hun ambassadeurs terug uit Tirana.

Albanië, dat thans door communistisch China materiëel en politiek wordt gesteund, tracht het isolement zoveel doenlijk te doorbreken. Het heeft aan een aantal westerse landen, waaronder zich ook Nederland bevindt, voorgesteld diplomatieke betrekkingen aan te knopen. Tengevolge van de breuk met de Sowjet-Unie is Albanië onder meer voor vlieggreizen naar de Chinese Volksrepubliek aangewezen op de diensten van westerse luchtvaartmaatschappijen. Daarbij loopt de verbinding met Peking hoofdzakelijk via Rome.

Enige zusterpartijen in Azië - waaronder de PKI, de Indonesische CP - hebben bij gelegenheid van het 20-jarige bestaan van de AAP naar Chinees voorbeeld Hodzja en zijn medewerkers geprezen als trouwe marxisten-leninisten. Tirana probeerde de indruk te vestigen dat het nog vele vrienden heeft. Zo maakte het verder nog melding van gelukwensen van zusterpartijen in Australië, Nieuw Zeeland, San Marino en België. De boodschap van de Belgische CP, namens het centraal comité ondertekend door Burnelle, was echter meer een terechtwijzing dan een gelukwens. Het Albanese volk werd er namelijk in aangespoord voordeel te putten uit "de lessen van het XXste, XXIste en XXIIste CPSU-congres" bij zijn strijd voor algemene ontwapening en vreedzame coëxistentie. De meeste communistische en arbeiderspartijen hebben het Albanese partijjubileum genegeerd.

De Albanese propaganda interpreteerde het stilzwijgen, dat vele buitenlandse gedelegeerden op het jongste partijcongres in Moskou t.a.v. het Russisch-Albanese geschil bewaarden, als instemming met de opvattingen van de AAP-leiders. De meeste gedelegeerden hebben echter bij het uitbrengen van hun verslag over het XXIIste CPSU-congres aan de eigen partijleiding alsnog de gedragingen van Hodzja c.s. afgekeurd.

Het conflict begint eveneens door te werken in enige internationale communistische mantelorganisaties, t.w. de vredesbeweging, de jeugdbeweging en de studentenbeweging. Op het in november 1961 gehouden vierde congres van de Albanese Arbeidersjeugdbond waren ook gedelegeerden van de Wereld Federatie van Democratische Jeugd en de Internationale Unie van Studenten aanwezig. De Albanese jeugdleiders legden deze aanwezigheid uit als instemming van de WFDJ en de IUS met de opvattingen

VERTROUWELIJK

van de AAP. De afgevaardigden protesteerden evenwel en maakten daarvan melding in hun resp. verslagen aan de secretariaten van deze internationale mantelorganisaties. Hun houding werd goedgekeurd en de Albanese manoeuvre werd veroordeeld.

In december 1961 kwam het te Stockholm, waar de WVR, de Wereldvrede-
desraad bijeen was, eveneens tot een botsing met de delegaties uit Alba-
nië en communistisch China. Deze gedelegeerden opperden bezwaren tegen
het voorstel van de Sowjet-Unie om in 1962 een wereldcongres voor algeme-
ne ontwapening en vrede te beleggen. Zij wilden voorrang verleend zien
aan de strijd tegen het imperialisme en het kolonialisme. De overweldi-
gende meerderheid van de Wereldvrede-
desraad ging hiermede niet accoord.

VERTROUWELIJK

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Voorlichting van de partijleden

De beroering, door verschillende besluiten van het XXIIste CPSU-congres ook in CPN-gelederen gewekt, noopte de Nederlandse partijleiding tot bezinning op maatregelen die aan de heersende onrust een eind zouden kunnen maken. Tegen deze achtergrond moeten de richtlijnen worden gezien die de partijleiding onlangs aan het kader deed toekomen. Zij dienen als basis voor de behandeling van het CPSU-program op de vergaderingen van de CPN in de lagere echelons. Dit program vormt zoals bekend reeds enige tijd onderwerp van discussie op scholingsbijeenkomsten en ledenvergaderingen.

Opvallend in de genoemde richtlijnen is hetgeen wordt opgemerkt over de kwestie van de persoonsverheerlijking. Daaruit blijkt namelijk dat De Groot er nog altijd naar streeft vooral die elementen in de CPSU-lijn voor de verhoudingen binnen de Nederlandse partij toepasselijk te verklaren, die in zijn eigen kraam passen. Zo wordt in de richtlijnen - na een zeer korte uiteenzetting over het foutieve van de persoonsverheerlijking - bijvoorbeeld opgemerkt: "persoonsverheerlijking heeft niets te maken met de kwestie van autoriteit van leiders van de arbeidersbeweging en de partij" - en verder: "een partij kan niet werken zonder leidente kameraden, die gezag genieten in de partij, en de massa kan geen strijd voeren zonder deze door de partij voortgebrachte leiders".

Nu is het inderdaad zo, dat ook Chroestsjow in zijn congresrede van 27 oktober 1961 verklaarde dat de marxisten-leninisten "de autoriteit van leiders" zullen blijven erkennen. Dit neemt echter niet weg dat de Sowjet-Russische partijsecretaris hierbij nadrukkelijk wees op de betekenis van het collectieve leiderschap en, in overeenstemming met het marxisme-leninisme, op de gevaren van machtsconcentratie in handen van één persoon.

Kennelijk tracht De Groot zijn dictatoriale positie in de CPN te rechtvaardigen door de nadruk te leggen op Chroestsjow's positieve waardering van het leiderschap. Uitweiding over de gevaren van een dergelijke machtspositie vond De Groot in de Nederlandse verhoudingen blijkbaar overbodig. Typerend is ook dat aan de "richtlijnen" wordt toegevoegd

VERTROUWELIJK

een gedeelte van een rede, waarin zijn Poolse collega Gomulka over de Stalinverheerlijking heeft gesproken. In de door De Groot geciteerde passage van Gomulka's rede gaat aan diens critiek op Stalin de opmerking vooraf: "niemand streept de naam van Stalin door als groot revolutionair, noch zijn verdiensten in de strijd van de partij". De Groot heeft deze uitspraak van de Poolse partijleider, met wiens opvattingen hij het in het verleden vaak oneens was, stellig te aantrekkelijk gevonden om haar niet te eigen bate aan te wenden.

De instelling van De Groot t.a.v. het leiderschap kwam ook tot uitdrukking in zijn nieuwjaarsrede, die hij op 4 januari in een openbare meeting te Amsterdam hield. Hij becritiseerde de PvdA, de PSP en de SWP als partijen die vanwege hun innerlijke verdeeldheid en twijfelachtige politieke opvattingen niet bij machte zijn de belangen van de arbeidersklasse naar behoren te verdedigen.

"De communistische partijopvatting is voor de arbeidersklasse onmisbaar gebleken: eenheid van wil, eenheid van daad, met een strenge discipline!", aldus De Groot. Het was zijns inziens niet deze opvatting, die in de Sowjet-Unie tot machtsmisbruik door de leiding had gevoerd. Ook verwierp hij de insinuatie van "partijvijanden", dat de CPN een filiaal van de CPSU is. De CPN volgt, aldus De Groot, haar eigen weg en voert haar eigen, uit de Nederlandse omstandigheden voortvloeiende en uit het Nederlandse volk voortkomende politiek.

Dat de CPSU over de gedragingen van de Nederlandse partijleiding goed is geïnformeerd, bleek onlangs uit een bericht in de "Prawda". Het betrof het verschijnen van een CPN-brochure met de rede van Paul de Groot, gehouden ter partijbestuurszitting van november 1961, waarin hij verslag uitbracht van zijn ervaringen op het XXIIste CPSU-congres. In dit "Prawda"-bericht werd - aldus "De Waarheid" van 10 januari - uitvoerig weergegeven wat De Groot opmerkte over de eenheid van de internationale communistische beweging en over de betekenis van het nieuwe CPSU-program.

Deze brochure bevat voorts een uiteenzetting van De Groot over de waarde van het leiderschap in de communistische partij "hier-en-nu", d.w.z. in Nederland, onder de huidige omstandigheden.

Voortgaande agitatie inzake Nieuw-Guinea

De CPN zette haar agitatie tegen het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea voort in protestvergaderingen en met petitionnementsacties. De partij riep haar aanhang op tot het zenden van afkeurende telegrammen

VERTROUWELIJK

aan Regering en parlement.

Communisten uit Amsterdam en uit andere gemeenten trachtten op 2 januari ter gelegenheid van het Nieuw-Guinea-debat in de Tweede Kamer hun politieke verlangens aldaar aan de afgevaardigden van verschillende partijen kenbaar te maken. De niet-communistische Kamerleden onthielden zich echter van een ontmoeting met de demonstranten, zodat de communisten wat dat betreft onverrichterzake huiswaarts moesten keren.

In de nieuwjaarsrede van Paul de Groot vormde de kwestie Nieuw-Guinea het belangrijkste onderdeel van zijn verklaringen. Hij achtte de tijd rijp om het "enorm brede front" van tegenstanders van het regeringsbeleid terzake in beweging te brengen.

In de Tweede Kamer dreigde De Groot op 3 januari met "buitenparlementaire acties, tot werkstaking toe". De tot dusver in de havens van Rotterdam en Amsterdam verspreide manifesten, gericht tegen troepenuitzending en wapentransporten, bevatten echter nog geen oproep tot staking. Wel is in enkele particuliere bedrijven sprake geweest van korte werkstakingen ter ondersteuning van de communistische stellingname. Op 25 januari publiceerde het partijdagblad een van de Indonesische CP ontvangen telegram, waarin de PKI-leiding haar tevredenheid uitdrukt over de solidariteitsacties van de CPN ten bate van de Indonesische strijd om westelijk Nieuw-Guinea.

Veel propaganda heeft "De Waarheid" gemaakt met de toezegging van de PSP-leiding om een CPN-motie te steunen tegen het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea. Toen de CPN-fractie op 3 januari een dergelijke motie in de Tweede Kamer indiende, bleek evenwel het vereiste minimum aantal handtekeningen te ontbreken. Een van de beide PSP-afgevaardigden, Ds. N.v.d. Veen, was wegens ziekte afwezig. In de betreffende motie stelde De Groot onder meer de instelling voor van een "Commissie-Generaal", die, tijdelijk bekleed met de bevoegdheden van het opperbestuur over Nieuw-Guinea, met de Indonesische regering besprekingen zou moeten voeren inzake de overdracht van het bestuur over dit grondgebied.

In een "Waarheid"-commentaar werd de toeschietelijkheid van de PSP in deze aangelegenheid ten voorbeeld gesteld aan "de linkse arbeiders in ons land". Met name werden de NVV-leden opgeroepen het stakingswapen ter hand te nemen om inwilliging van de CPN-eis (onderhandelen op basis van bestuursoverdracht) af te dwingen.

Paul de Groot maakte in de Tweede Kamer melding van berichten, die men "in Amerikaanse kringen in Den Haag" kon vernemen aangaande een "nieuw initiatief van een aantal Nederlanders met hoge functies in de

staat en met grote politieke invloed". Volgens deze berichten zouden de betrokkenen zich tot H.M. de Koningin hebben gewend met het verzoek onderhandelaars buiten de kring van de Ministerraad aan te wijzen in de zaak Nieuw-Guinea.

Toen in de Nederlandse pers op deze mededelingen van het Kamerlid De Groot werd aangeslagen, waarbij enige namen van "initiatiefnemers" werden genoemd, publiceerde "De Waarheid" de namen van nog enkele andere adressanten. Daarbij werd opnieuw verwezen naar "Amerikaanse kringen in Den Haag", die volgens "De Waarheid" geen rekening hadden gehouden met het vertrouwelijke karakter van het adres. De verwijzing naar "Amerikaanse kringen" diende "De Waarheid" waarschijnlijk als camouflage van de bron, waaruit het blad gegevens had geput.

Verkiezingscampagne

Begin januari deed het CPN-secretariaat aan de districts- en afdelingsleidingen richtlijnen voor de komende verkiezingscampagne toekomen. Daarin wordt o.m. gewezen op het belang van brochure-verkoop, "Waarheid"-colportage en het houden van openbare vergaderingen voor het behalen van communistische successen bij de aanstaande stembusstrijd.

Verder worden de kaderleden attent gemaakt op de noodzaak om in de verkiezingscampagne een bijzondere plaats in te ruimen aan de neutraliteitspolitiek, de kwestie Nieuw-Guinea en het vernieuwen van de c.a.o's.

In de periode van 15 januari / 10 februari a.s. moeten alle afdelingen ledenvergaderingen beleggen ter bespreking van de gemeenteraadsverkiezingen. Uiterlijk 12 februari wil het partijbestuur in het bezit zijn van de kandidatenlijsten. Zoals bekend worden deze in overleg met de afdelingen door het districtsbestuur opgesteld en daarna ter goedkeuring voorgelegd aan het partijbestuur.

Hoewel de meeste CPN-functionarissen de verkiezingen met gematigd optimisme tegemoet zien, wekte "De Waarheid" haar getrouwen de laatste tijd toch bij herhaling op "de Brug-groep" te bestrijden tot deze volledig zal zijn geliquideerd. Ook de PSP moet aanval op aanval verduren, haar bereidwilligheid tot samenwerking inzake de CPN-motie over Nieuw-Guinea ten spijt. "De waarheid" duidde het de PSP ten kwade dat zij voor de derde maal de verkiezingsactie ingaat zonder politiek program. Dit is wel brutaal opgemerkt aangezien de CPN zelf er nog steeds niet in geslaagd is haar eigen definitief beginselprogram vast te stellen.

VERTROUWELIJK

Kaderproblemen

In het vorige MO werd er op gewezen, welk een handicap het chronische tekort aan kader voor de CPN betekent. De situatie is de laatste tijd bepaald niet rooskleuriger geworden. De partijleiding zag zich haar actief lid van het dagelijks bestuur, Piet Bakker (13-10-'25), tengevolge van de treinramp bij Harmelen op 8 januari j.l. ontvallen. Hij was speciaal belast met het CPN-bedrijfswerk en reisde hiervoor regelmatig stad en land af. Het zal de CPN-leiding moeilijk vallen voor deze taak een bekwame opvolger te vinden. Verder stagneerde het werk van het CPN-secretariaat door ziekte van Marcus Bakker, Henk Hoekstra en Paul de Groot. Volgens een bericht in "De Waarheid" van 25 januari j.l. werd De Groot tijdens de begrafenis van Piet Bakker onwel en hebben de behandelende geneesheren hem een rustperiode van tenminste zes weken voorgeschreven. De Groot zou overwerkt zijn. Hoekstra's kwaal moet zowel van lichamelijke als van psychische aard zijn. Het mede door hem bijgewoonde XXIIste CPSU-congres, zo gaat het gerucht, zou voor hem een moeilijk te verteren zaak zijn geweest.

De minder goede gezondheid van sommige hoge partijfunctionarissen is te meer een probleem voor de CPN-leiding aangezien Paul de Groot de partij voorbereidt op zijn terugtreden als algemeen secretaris. Daarbij komt nog dat het zelfs de burgerlijke pers niet ontgaan is (getuige bijvoorbeeld artikelen in "Het Parool" van 13 januari en "Het Vrije Volk" van 15 januari), dat in de boezem van het secretariaat wrijving bestaat tussen De Groot en diens officiële plaatsvervanger, Harry Verhey. Het geschil zou o.m. gaan over het beleid van de CPN-fractie in de Amsterdamse gemeenteraad alsmede over de beoordeling van het XXIIste CPSU-congres.

Harry Verhey zou Paul de Groot hebben verweten zich in Moskou niet krachtig genoeg achter Chroestsjow te hebben geschaard in diens veroordeling van de Albanese leiders. Verder zou De Groot de Nederlandse partij niet voldoende op de voortgang van de destalinisatie hebben voorbereid, hoewel hij hiertoe sinds het XXste CPSU-congres van februari 1956 ruimschoots de gelegenheid had.

De Groot zou t.a.v. het beleid der CPN-fractie in de Amsterdamse Gemeenteraad niet alleen Harry Verhey maar ook het oude raadslid Leen Seegers een te welwillende houding tegenover de niet-communistische raadsleden hebben verweten. Op het "Parool"-artikel heeft Verhey in "De Waarheid" van 15 januari j.l. commentaar geleverd. Hij kenschetste het als een stunt, bedoeld om onrust en verwarring in de partijgelederen te zaaien en het vertrouwen in het partijbestuur onder leiding van Paul de Groot te ondermijnen.

VERTROUWELIJK

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

Zitting Wereldvredeeraad te Stockholm

Van 16-20 december 1961 vond te Stockholm een zitting plaats van de Wereldvredeeraad, bijgewoond door circa 230 gedelegeerden uit meer dan 60 landen. Van Nederlandse zijde nam mevrouw M.B. Minnaert-Coelingh aan de zitting deel.

Nadat de Zweedse schrijver Arthur Lundkvist, die deel uitmaakt van het Presidium van de WVR, het openingswoord had uitgesproken, hield de fungerende voorzitter prof. dr. John Bernal een uitvoerige inleiding. Hij gaf hierin de gebruikelijke communistische visie op de vraagstukken samenhangende met de Duitse kwestie, de ontwapening, de kernproeven, de nationale onafhankelijkheid en het kolonialisme.

Bernal verzocht de vergadering haar goedkeuring te hechten aan een voorstel om medio 1962 een wereldcongres te beleggen, teneinde alle vredeskrachten te activeren en te verenigen in de strijd voor algemene ontwapening en beëindiging van de kernbepapeningswedloop.

Bij de discussie over dit voorstel kwamen de heersende meningsverschillen tussen Moskou en Peking wel zeer duidelijk tot uitdrukking. Een door de Sowjet-Russische delegatie ondersteunde ontwerp-resolutie, waarin "de ontwapening" als centraal thema voor het komende congres werd genoemd, lokte heftige critiek van de Chinezen uit. Zij maakten van de gelegenheid gebruik om - zonder evenwel Chroestsjow of de Sowjet-Unie met name te noemen - een aanval te doen op de "vreedzame coëxistentie", die door Moskou tot officiële buitenlandse politiek is verheven. In plaats van bijna uitsluitend propaganda te voeren voor ontwapening en verbod van kernwapens, zou h.i. vooral de strijd tegen het kolonialisme en vóór de nationale onafhankelijkheid der koloniale gebieden krachtiger moeten worden ondersteund.

Volgens de leider der Chinese delegatie, Lao-Tsjeng-Tsji, moest de vredesbeweging zich meer tot de brede massa wenden. Zij mocht niet alleen steunen op enige prominente persoonlijkheden. Het denkbeeld, dat een Sowjet-Amerikaanse vredesovereenkomst een garantie voor de wereldvrede zou inhouden, wees hij van de hand. De tijd is voorgoed voorbij

VERTROUWELIJK

waarin enkele grote mogendheden het lot van de wereld konden bepalen, aldus deze Chinese partijfunctionaris. Ook de vice-voorzitter van het Chinese vredescomité, Lioe-Ning-Li, oefende felle critiek uit op het Sowjet-Russische ontwapeningsvoorstel. De veronderstelling van "bepaalde mensen", dat de nationale onafhankelijkheidsbeweging ondergeschikt moest worden gemaakt aan de beweging voor een totale ontwapening, kwalificeerde hij als onjuist en gevaarlijk. De juiste communistische politiek, aldus zijn oordeel, zou zijn de jonge staten te stimuleren hun bewapening op te voeren teneinde hun onafhankelijkheid te verdedigen. Lioe steunde het voorstel van een Guinese afgevaardigde om het wereldcongres van 1962 te plaatsen onder de leuze "strijd voor vrede, onafhankelijkheid en ontwapening".

Er vormden zich partijen: de Chinezen werden gesteund door de Albanen, de Koreanen en enige Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse delegaties. Aan de zijde der Sowjet-Russen schaarden zich de meeste afgevaardigden uit Europa. De Russische delegatie hield vol dat "ontwapening" het enige thema van het komende congres moest zijn. Bij monde van Alexei Soerkov, lid van het Bureau van de WVR, waarschuwde zij voor de gevaren die een eventuele atoomoorlog met zich zou brengen. Indien men de nationale bevrijdingsoorlogen met succes wil beëindigen, dan moet het uitbreken van een oorlog met atoomwapens worden voorkomen; anders zal er niemand meer te bevrijden zijn.

Na langdurige en felle debatten besloot de zitting van de Wereldvredesraad tenslotte medio 1962 een wereldcongres voor algemene ontwapening en vrede te houden. Aan het thema van de nationale onafhankelijkheid zal dan aandacht worden gewijd op een - eveneens in 1962 te organiseren - "Conferentie van drie continenten" (mogelijk Azië, Afrika en Zuid-Amerika).

Het Nationaal Vredescongres te Amsterdam

De Nederlandse communistische vredesstrijders hebben de afgelopen weken hun handen vol gehad aan de voorbereidingen voor het Nationaal Vredescongres, dat op 27 januari j.l. in Krasnapolski te Amsterdam is gehouden. Al had in werkelijkheid de CPN de opdracht gegeven tot het houden van dit congres, voor de buitenwereld berustte de leiding bij een daarvoor in het leven geroepen commissie. (Zie MO 11-'61) De samenstelling dezer commissie - van de 10 personen zijn 7 lid van de CPN - wettigt de veronderstelling dat De Groot c.s. ook hierbij een vinger in de pap hebben gehad. Uit het verloop van de voorbereidingen is dui-

VERTROUWELIJK

delijk gebleken, dat de CPN eveneens op de uitvoering ervan toezicht heeft gehouden. Kennelijk wilde de partijleiding vermijden dat voor haar onbetrouwbare elementen het congres zouden bijwonen. Na de moeilijkheden, die zich in het verleden met de oude - op brede basis geschoeide - NVR hebben voorgedaan, geeft de CPN voor de toekomst de voorkeur aan een partijgetrouwe Nederlandse vredesbeweging, die de doorvoering van de communistische partijpolitiek op het terrein van de vredesactie gemakkelijker zal maken.

In het kader van de congresvoorbereidingen werden in verschillende steden, buurten en bedrijven van ons land zogenaamd spontaan initiatiefcomité's ter ontplooiing van vredesacties gevormd. Het merendeel der initiatiefnemers bleek echter lid te zijn van de CPN of van een harer mantelorganisaties. De gevoerde vredescampagnes van deze comité's richtten zich vooral tegen het beleid der Nederlandse Regering inzake Nieuw-Guinea. Ook tijdens de vredesconferenties, in verschillende plaatsen ter voorbereiding van het congres gehouden, werd de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid onmiddellijk onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië te openen over de overdracht van dit gebiedsdeel. Het reeds meerdere malen gesignaleerde Amsterdams Actiecomité voor de Vrede (zie MO 10 en 11-'61) ondersteunde deze eis door eind december in de hoofdstad te demonstreren tegen het "acute gevaar van een nieuwe koloniale oorlog". Voorts organiseerde dit comité op 2 januari, de dag waarop in de Tweede Kamer der Staten-Generaal het debat over Nieuw-Guinea plaatsvond, een demonstratieve tocht naar het Binnenhof. Afgevaardigden van de verschillende communistische mantelorganisaties hebben aan deze tocht deelgenomen.

Het congres, dat tot motto had "Het Gevaar Keren", werd bijgewoond door circa 1000 personen. Vredesbewegingen uit een aantal landen zonden begroetingstelegrammen. Als voorzitter fungeerde de communist Lou H. Koning. De inleiding werd gehouden door mevrouw dr. M.B. Minnaert-Coelingh. Zij achtte het vredescongres zo dringend noodzakelijk, omdat het tot de beslissende actie voor het openen van de onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië het sein moest geven. Zij vlocht in haar betoog een kort historisch overzicht over het ontstaan van de kwestie Nieuw-Guinea en wees hierbij op de sedert jaren gevoerde Indonesische nationale bevrijdingsstrijd tegen het Nederlandse kolonialisme. Spreekster was van oordeel dat contact moest worden opgenomen met al diegenen, die zich hadden uitgesproken tegen een oorlog om Nieuw-Guinea. Slechts een werkelijk nationale beweging zou er h.i. in sla-

VERTROUWELIJK

gen onmiddellijke onderhandelingen over de overdracht tot stand te brengen.

Het congres moest een nieuw fundament leggen voor een actievere, bredere en meer strijdbare vredesorganisatie. Hiermede zou niet alleen een nieuwe koloniale oorlog worden voorkomen, doch ook zou Nederland behoed kunnen worden voor de ondergang, die ons volk bedreigde tengevolge van de "steeds nauwere verstrengeling met het Westduitse militaristische revanchisme". Als bijdrage tot de vermindering der internationale spanningen, aldus mevrouw Minnaert, was de Nederlandse Vredesraad bereid in een zeer brede volksbeweging met anderen samen te werken, wat zou kunnen geschieden op bepaalde concrete punten, waarbij een ieder zijn eigen karakter en zijn principiële opvattingen zou kunnen behouden.

Ook de talrijke discussianten drongen aan op een krachtiger vorm van actie, vooral gericht tegen het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea. De bekende "vredes"-predikant W.S.H. van Dalen was van oordeel dat ook de kerk een krachtige vredespolitiek moest voeren. Grote bijval oogste zijn slogan "Vredesstrijders van alle landen verenigt U. Verenigt U tot attaqueren: NU!". De communist Tjalle Jager wees op de gevaren die een eventuele derde wereldoorlog met zich mee zou brengen. Ook hij spoorde de aanwezigen aan eensgezind te strijden voor het behoud van de vrede.

Het hoogtepunt van het congres vormde de verkiezing van de nieuwe Nederlandse Vredesraad. Deze bestaat uit circa 30 personen, die volgens Lou Koning "organisatorisch met brede lagen van ons volk zijn verbonden". Het congres nam een oproep aan gericht tot het Nederlandse volk. Hierin wordt, onder verwijzing naar het dreigende gevaar van een oorlog met Indonesië, aangespoord tot grootschepse actie.

Tenslotte werd een telegram gezonden aan de Nederlandse Regering, waarin overdracht van Nieuw-Guinea wordt verlangd met als bewijs van goede wil het geleidelijk terugtrekken van de Nederlandse troepen.

ANJV- en NVB-activiteiten inzake Nieuw-Guinea

Het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (ANJV) en de Nederlandse Vrouwen Beweging (NVB) trachtten hun steentje bij te dragen aan de communistische activiteit inzake "West-Irian".

Op een ANJV-hoofdbestuursvergadering op 19 november verklaarde de vice-voorzitter Roel Walraven, dat het noodzakelijk is de jeugd te mobiliseren, haar op straat te brengen en een onverbiddelijk gevecht te leveren om een rampzalig militair conflict te voorkomen.

De oproep, die het ANJV in deze geest zond aan de andere jeugd-

VERTROUWELIJK

en studentenorganisaties in Nederland, heeft echter weinig of geen weerklank gevonden. Eenzelfde lot onderging een soortgelijke oproep van het NVB-hoofdbestuur aan niet-communistische vrouwenbonden in Nederland. Een voor 20 januari met veel tam-tam aangekondigde straatdemonstratie van het ANJV in Amsterdam trok slechts 350 jongeren, ofschoon vergunning was aangevraagd voor 600 deelnemers. Het publiek langs de route toonde weinig belangstelling.

Het hoofdbestuur van het ANJV heeft voorts een pamflet uitgegeven gericht aan de jeugd van Nederland, waarvan in sommige plaatsen exemplaren werden verspreid.

Het dagelijks bestuur van de NVB had eind december 1961 de afdelingen opgedragen een huis-aan-huis-enquête te organiseren, gecombineerd met de maandelijkse colportage van het blad "Vrouwen voor Vrede en Opbouw". Formulieren werden beschikbaar gesteld met vragen over de wenselijkheid van onderhandelingen met Indonesië en de eventuele aanwezigheid van familieleden in militaire dienst in Nieuw-Guinea. Voorts zou in de grote steden een straat-enquête plaatsvinden ter ondersteuning van het nationale vredescongres op 27 januari.

De enquête had tot nu toe niet veel om het lijf. Op 28 december vond in Amsterdam een steekproef plaats. Volgens "De Waarheid" veroordeelde 77 % van 39 willekeurig benaderde voorbijgangers de huidige regeringspolitiek inzake Nieuw-Guinea. Op 17 januari werden 128 personen ondervraagd, van wie 125 zich volgens dezelfde bron vóór overdracht van het omstreden gebied verklaarden.

Het 9e OPSJ-congres

Ook het 9e OPSJ-congres, dat op 5, 6 en 7 januari in Soest plaats vond, hield zich met Nieuw-Guinea bezig. In een brief aan het Front Pemoeda Poesap, de federatie van Indonesische jeugdorganisaties, werd medegedeeld dat de strijd voor het terugtrekken van de Nederlandse troepen en voor het openen van rechtstreekse onderhandelingen voor overdracht zo intensief mogelijk gevoerd zal worden. De OPSJ weet zich hierbij geruggesteund door de IUS, de communistische Internationale Unie van Studenten en de WFDJ, de Wereldfederatie van Democratische Jeugd. Beide organisaties zonden begroetingstelegrammen, waarin zij dit tot uitdrukking brachten en tevens de strijd voor het verwijderen van atoomwapens van Nederlands grondgebied ondersteunden. De OPSJ is aangesloten bij de WFDJ.

Ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan zal het bestuur van de

VERTROUWELIJK

OPJSJ in oktober 1962 een tentoonstelling organiseren onder de titel "Leugens in leerboeken". Aan scholieren en onderwijzend personeel zal daarvoor materiaal worden gevraagd.

Voorgesteld werd zo spoedig mogelijk een protestbijeenkomst van scholieren tegen de rassendiscriminatie te houden.

Op de huishoudelijke zitting werd een nieuwe organisatieraad gekozen, die Lenie Haks opnieuw als voorzitter aanwees.

VERTROUWELIJK

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Organisatie

De laatste tijd manifesteren de EVC'58-bonden zich hoofdzakelijk door de uitgifte van de gebruikelijke maandbladen. Deze worden, voor elke bond afzonderlijk, verzorgd door redactie-commissies, gewoonlijk samengesteld uit voormalige hoofdbestuurders. De commissies staan onder leiding van een hoofdredacteur. Voor vier bondsorganen ("Wij Bouwen", "de Werker", "de Transportband" en "de Overheidspost") fungeren als zodanig de vier leden van de Centrum-staf. Zij hebben elk één blad onder hun hoede. De overige acht maandbladen stonden onder hoofdredactie van partijbestuurder Piet Bakker, die in de CPN-leiding de verantwoordelijke man voor het vakbondswerk was. In die kwaliteit was hij steeds present op de bijeenkomsten van de Centrum-staf en had hij een werkzaam aandeel in diverse activiteiten van de communistische vakbeweging. Na het verongelukken van Bakker bij de spoorwegramp te Harmelen heeft de Centrum-staf zich over zijn vervanging moeten beraden. Aangezien het hier een moeilijk te vervullen vacature betreft, zijn nog geen definitieve besluiten genomen.

Dat verschillende EVC'58-bonden inderdaad nog bestaan, valt somtijds ook op te maken uit berichten over reorganisaties en bezuinigingen. Zo werd kortgeleden bekeken of het aantal incasseerders - er zijn er in totaal nog 14 in dienst - vermindering toelaat. In verband daarmee werd becijferd dat aan de ABWB'58 en de Metaal'58 te Amsterdam nog resp. 1200 en 650 leden contributie betalen. (De afdeling Amsterdam van de ABWB'58, geeft ook nog een eigen maandblaadje, "de Bouwspiegel", uit.)

Enige bezoldigde bestuurders kregen ontslag in de loop van 1961; toch wijst een vergelijking van de cijfers van 1960 en 1961 nog niet op een duidelijke teruggang in het totale aantal bezoldigde krachten (bestuurders, functionarissen benevens administratief en ander personeel). Wel heeft de Centrum-staf diverse vrijgestelde bestuurders overgeheveld van de bedrijfsbonden naar het centrale apparaat en het bureau rechtsbijstand. In totaal beschikken het Centrum c.a. thans nog over omstreeks 25 bezoldigde bestuurders en functionarissen en hebben zij voorts nog een twintigtal andere krachten in dienst.

VERTROUWELIJK

Loonfront

De communistische agitatie op het loonfront kwam in januari vooral tot uiting in vlugschriften van de CPN en artikelen van het communistische dagblad. Het CPN-partijbestuur verspreidde onder de grafische werkers een manifest met de oproep te ageren tegen de z.i. veel te kleine loonsverhoging volgens het ontwerp-c.a.o. . Het CPN-district Rotterdam gaf een pamflet uit voor de klein-metaalarbeiders, die werden aangezet tot actie tegen eventuele verslechtingen in de op stapel staande c.a.o. .

In het bedrijfsblaadje "De Mijnlamp" stelde het CPN-district-Limburg extra looneisen voor de mijnwerkers aan de orde. De meeste aandacht besteedden de communisten echter aan de nieuwe c.a.o. voor de havens van Amsterdam en Rotterdam. Over het door de scheepvaartverenigingen en de vakbondsbesturen bereikte accoord waren de leden van de erkende bonden omstreeks 22 december door hun besturen ingelicht. "De Waarheid" publiceerde op 27 en 28 december bijzonderheden uit het ontwerp-c.a.o. en schreef erbij dat, indien ze juist was ingelicht, van een belangrijke loonsverbetering kon worden gesproken. De NBV (NVV) had nu de plicht het ontwerp "zwart op wit aan alle havenarbeiders te bevestigen". Ook het CPN-district Rotterdam noemde in de "bedrijfskoerier voor de havenarbeiders" de nieuwe c.a.o. een aanzienlijke verbetering. Evenals "De Waarheid" meende dit bedrijfsblaadje het succes wel voornamelijk te moeten toeschrijven aan de stakingen van 1960 en 1961 in de havens. Het adviseerde evenwel actief te blijven voor de goedkeuring door het College van Rijksbemiddelaars. Zo vond de CPN in de loonovereenkomst zelve geen enkel aangrijpingspunt voor agitatie, maar wel maakte ze gebruik van de omstandigheid dat de regeringsgoedkeuring op de c.a.o. niet onmiddellijk afkwam.

Toen een bespreking op 17 januari tussen het College van Rijksbemiddelaars en de betrokken organisaties uit het bedrijfsleven nog niet tot overeenstemming had geleid, heeft de volgende dag een bestuurder van de ABT'58 geprobeerd een paniekstemming onder de havenarbeiders in Amsterdam te verwekken. De havenarbeiders reageerden hierop echter niet, behalve bij het Amsterdamse Havenbedrijf, waar ± 200 bootwerkers een halve dag in staking gingen als uiting van ontevredenheid over het uitblijven van de goedkeuring op de nieuwe c.a.o. . (Bij dit havenbedrijf heeft de ABT'58 verhoudingsgewijze de meeste leden.) "De Waarheid" mat dit "succes" breed uit op zijn voorpagina. Op 22 januari gaven de Rijksbemiddelaars hun goedkeuring aan de lonen in de nieuwe c.a.o. .

VERTROUWELIJK

Volgens de gegeven voorstelling van zaken in "De Waarheid" van 23 januari was hiermee de "bezuinigingsovereenkomst van Oud-Wassenaar" (waarvan alleen de confessionele bonden voorstander zouden zijn) doorbroken. De verhoging was bereikt "met het wapen van de eenheid, waarvan de communisten de promotors zijn". De Rijksbemiddelaars waren wel gedwongen geweest de c.a.o. goed te keuren "nadat de vorige week in de Amsterdamse haven waarschuwingsstakingen waren doorgevoerd". Dat zij echter toch nog iets hadden gewijzigd (n.l. de looptijd voor de nieuwe lonen van 12 op 15 maanden gebracht) was volgens het blad alleen maar gedaan "in een poging hun gezicht te redden".

In januari hebben de communisten zich voorts beijverd bij diverse bedrijven handtekeningen te verzamelen op verzoeken aan de Regering om onmiddellijk Nieuw-Guinea aan Indonesië over te dragen. Diverse malen werd hiervan in "De Waarheid" gewag gemaakt. In Rotterdam maakte het districtsbestuur van de CPN via de "Bedrijfskoerier" propaganda voor de communistische visie op deze kwestie.

Nogmaals het 5e congres van het Wereldvakverbond

De delegaties van het Centrum en de "oude" EVC, die het 5e WVV-congres in Moskou (zie het vorige MO) hadden bijgewoond, keerden resp. op 22 en 24 december per trein in Nederland terug.

Marcel Bras, de WVV-secretaris voor West-Europese zaken, heeft er zich voor beijverd te voorkomen dat het Centrum en de "oude" EVC hun onderlinge strijd tijdens het congres zouden voortzetten. Zijn bemoeienis heeft er toe geleid dat geen der beide delegatie-leiders de te voren geprepareerde toespraak heeft kunnen houden.

Het rapport, dat de mandaten-commissie van het congres publiceerde, vermeldde onder de Europese deelnemers van niet bij het WVV aangesloten vakorganisaties alleen de Joegoslavische vakbeweging. Deze stond onder leiding van Voekmanovic, voorzitter van het hoofdbestuur der Joegoslavische vakbondsfederatie.

De nieuwe voorzitter van het Wereldvakverbond, de Italiaan Renato Bitossi (62 jaar) is lid van de PCI, de Italiaanse communistische partij sedert haar oprichting in 1921. Van 1927 tot 1944 zat hij in gevangenis en deportatie-kampen. In 1951 werd hij benoemd tot secretaris van het CGIL, het algemeen Italiaans vakverbond, waarin de communisten grote invloed hebben. Vóór 1957 kwam zijn naam voor op de ledenlijst van

VERTROUWELIJK

de Algemene Raad van het WVV, als plv. lid. In 1960 werd hij ook genoemd als lid van de Wereldvrederaad. Bitossi heeft zitting in het Italiaanse parlement en maakt deel uit van het Centraal Comité van de PCI.

Marcel Bras, die o.m. verantwoordelijk was voor de agitatie tegen de Euromarkt, blijkt niet meer voor te komen op de nieuwe lijst van WVV-secretarissen. Naar verluidt zou een meerderheid in het WVV-secretariaat als bezwaar tegen hem hebben aangevoerd dat hij allerlei onbetekenende groepjes, zoals bijvoorbeeld de EVC uit Nederland, aan besprekingen in WVV-verband liet deelnemen.

Het congres besloot in de naaste toekomst een internationale conferentie over de beroepsopleiding van jeugdige arbeidskrachten te arrangeren; voorts ook - in 1963 - een 2e conferentie inzake de belangen van vrouwelijke arbeidskrachten. (De mandaten-commissie was niet te spreken over het betrekkelijk kleine aantal vertegenwoordigsters der zwakke sexe, n.l. 92, op een totaal van 958 congresgangers.) Een soortgelijke conferentie in WVV-verband werd voor de eerste maal in juni 1956 in Boedapest gehouden.

VERTROUWELIJK

OVERIGE GROEPERINGS

De Socialistische Werkers Partij - SWP

De voorlichting in "De Brug"

Het SWP-orgaan "De Brug" zette in januari zijn beschouwingen over het XXIste CPSU-congres voort. Daarbij werd aan de hand van berichten uit de buitenlandse communistische pers met name aandacht gewijd aan het geschil tussen Chroestsjow en de leiding van de Albanese partij. In dit verband werd gewezen op de nalatigheid van "De Waarheid" om haar lezers de quintessens van de strijdpunten uit de doeken te doen. Voorts wist "De Brug" op 6 januari te melden, dat Verhey in de partijbestuurszitting van 18 en 19 november 1961 De Groot had verweten de partijleiding niet reeds in 1960 over dit geschil te hebben ingelicht. "De Brug" beschuldigt De Groot ervan zijn stalinistische opvattingen allerminst te hebben afgezworen. (Zie hoofdstuk II.)

Over het algemeen heeft de SWP-leiding in woord en geschrift tot dusver blijk gegeven van een critische doch welwillende houding tegenover de resultaten van het jongste partijcongres in Moskou. De "Chroestsjow-doctrine" dient waar mogelijk te worden gesteund. In dit opzicht weet de leiding van de SWP zich - gezien bijvoorbeeld de ingezonden stukken in "De Brug" - geschraagd door het merendeel van haar aanhang. Herhaaldelijk treedt hierbij aan den dag, dat vele SWP-leden en sympathisanten nog altijd hunkeren naar het herstel van de eenheid in de communistische beweging in Nederland. Nog onlangs gaf de SWP-leiding zelf er blijk van oog te hebben voor het gevaar dat de partij loopt zich te isoleren van de Nederlandse arbeidersklasse.

De verkiezingen

De vrees voor het politieke isolement uit zich wel sterk in de aanhoudende en krampachtige pogingen van de SWP om haar kieslijsten met die van de PSP, de Pacifistisch Socialistische Partij, te verbinden. Op 15 december 1961 vond hierover nogmaals een bespreking plaats tussen leidende functionarissen van beide partijen. Het resultaat hiervan was voor de SWP weinig hoopgevend. De PSP-leiding blijft huiverig staan te-

VERTROUWELIJK

genover een dergelijk nauw samengaan. Zij is kennelijk bevreesd dat dit haar stemmen zal gaan kosten. Van de Kant der SWP wordt inmiddels getracht om althans plaatselijk nog een combinatie van kieslijsten te bewerkstelligen. De SWP-leiding zou thans overwegen alleen in Amsterdam zelfstandig aan de Gemeenteraadsverkiezingen deel te nemen. Ten aanzien van de Statenverkiezingen zou zij alleen in de provincie Noord-Holland met een eigen lijst willen uitkomen.

Nieuw-Guinea

De SWP-leiding heeft zich, zoals te verwachten viel, geschaard aan de zijde van hen, die de Nieuw-Guinea-politiek van de Nederlandse regering gispden. In een op 3 januari gedateerde verklaring merkt de dagelijkse leiding van de partij op, dat het Nederlandse volk "nog duidelijker dan tot nu toe" dient te laten blijken, dat het niet bereid is "ook maar één Nederlander in een oorlog om Nieuw-Guinea te offeren".

Dat men van SWP-zijde - niettegenstaande het aanprijzen van de vreedzame methode van onderhandelen - geenszins afkerig is van "geweld" ter verwezenlijking van politieke idealen, bleek uit een Brug-artikel over de Goa-expeditie van het Indiase leger. "Wij zouden juichen", zo wordt daarin gesteld, "indien alle koloniale regimes, in Angola en Nieuw-Guinea (onderstreping dzz.), Zuid-Vietnam en Zuid-Korea, zo eenvoudig waren op te ruimen".

"Euro Divisie Nederland" (EDN)

De "Euro Divisie Nederland (EDN)", medio 1960 opgericht te Amsterdam, noemt zichzelf een organisatie van jongeren die zich - als onderdeel van een te vormen Eüropakorps - ten doel stelt de saamhorigheid en eenheid van Europa te bevorderen. Volgens de oprichters van de EDN kan een krachtig en eensgezind Europa alleen gebaseerd zijn op "de vrijwillige samenwerking van de tot volledig nationaal bewustzijn gekomen samenstellende volkeren".

In ietwat andere bewoordingen werd hetzelfde beweerd in de doelstellingen van de voormalige NESB, de Nationaal Europese Sociale Beweging. (Opm.: In 1953 werd de NESB bij vonnis van de arrondissementsrechtbank te Amsterdam aangemerkt als een met de openbare orde strijdige en mitsdien bij de wet verboden vereniging, die het streven van de vroegere NSB trachtte voort te zetten.) Voorts vertonen de EDN-beginselen op een aantal punten overeenkomst met die van de voormalige neo-nazistische EJON, de Europese Jongeren Orde op Nationale grondslag.

VERTROUWELIJK

Dit is geen toevallige bijkomstigheid. Van begin af aan speelden een aantal oud-politieke delinquenten, onder wie twee Hinag-figuren, benevens twee voormalige EJON-bestuursleden een rol in de EDN.

Tegen de aanvankelijke verwachting in, is de neo-nazistische invloed in de EDN thans aan het tanen. Enige in het begin op de voorgrond tredende oud-politieke delinquenten werden geroyeerd omdat zij zich voorstanders hadden getoond van rassendiscriminatie. De beide personen afkomstig uit de EJON distancieerden zich eigener beweging van de "Euro Divisie Nederland." Naar mag worden aangenomen ontwikkelde de organisatie zich niet in de door hen gewenste richting.

Als "chef staf" van de EDN, die op militaire leest is geschoeid, treedt een beroepssergeant van de Koninklijke Landmacht op. Voor zover is gebleken koestert hij geen nazi-sympathieën.

De activiteit van de EDN beperkt zich in hoofdzaak tot het met groepjes van 10 tot 20 personen geüniformeerd deelnemen aan wandelmarsen, zoals bijvoorbeeld de jaarlijkse Airborne-mars in de omgeving van Oosterbeek. In augustus 1961 woonden enkele EDN-leden de IJzerbedevaart te Dixmuiden (Vlaanderen) bij.

Een aantal leden van de EDN toont sedert enige tijd actieve belangstelling voor het Europese federalisme. Als uitvloeisel daarvan moet worden gezien het contact met de in België gevestigde "Beweging voor de Verenigde Staten van Europa". Enkele EDN-leden colporteerden in Amsterdam met "Europa één", het blad van deze politiek niet extremistische organisatie.

"De Waarheid" heeft in deze colportage een aanknopingspunt gevonden voor het voortzetten en verscherpen van de bekende agitatie tegen de oud-politieke delinquenten in het algemeen en tegen de Hinag in het bijzonder. Het communistische blad betitelde het orgaan "Europa één", zij het ten onrechte, als een neo-fascistisch geschrift.

Stellig bevinden zich onder de EDN-aanhang ook personen die nog de "oude ideeën" (dwz. neo-nazistische denkbeelden) zijn toegedaan. De "Euro Divisie Nederland" is, naar kan worden vastgesteld, allerminst een homogeen geheel. Haar leiding, op zichzelf al even onsamenhangend, wist tot dusver nog geen vaste koers uit te stippelen. Op grond van dit gebrek aan homogeniteit, waarbij nog komt een trage ontwikkeling en een geringe toename van het ledental, is het te betwijfelen of de "Euro Divisie Nederland" levensvatbaar zal zijn. Eerst dan kan blijken of de EDN al dan niet de extremistische kant opgaat.

PSP-stemmen over de kwestie Goa

Kräftens haar beginselverklaring verwerpt de PSP, de Pacifistisch Socialistische Partij, geweld als middel ter oplossing van geschillen, ook op internationaal terrein. Daarnaast kant de partij zich echter ook tegen elke vorm van kolonialisme, nader aangeduid als het bestuur van het ene volk over het andere.

Het recente optreden van India tegen Goa heeft, zoals uit een tweetal artikelen in "Bevrijding" - 6e jaargang no. 1 - kan worden afgeleid, enige verwarring in de pacifistische gelederen gesticht.

Volgens J.D. Hoepelman, politiek-secretaris van de PSP, waren alle niet-gewelddadige middelen om het "eigenzinnige" Portugese regime in beweging te brengen uitgeput. Hij verwees daarvoor naar de niet gewelddadige demonstratie van Indiase burgers aan de grenzen van Goa in 1954 en naar de door duizenden getroffen voorbereidselen in 1960 om Goa zonder geweld te bezetten.

Het optreden van het Indiase leger, door Hoepelman betiteld als een politie-optreden, had z.i. waarschijnlijk een erger bloedbad weten te voorkomen en een eind gemaakt aan een eeuwenlange bezetting van vreemd grondgebied door een clericaal-fascistisch regime.

Op deze gronden achtte de schrijver het te billijken dat Nehroe tot een politie-optreden besloot, al betreurde hij het toegepaste geweld.

Op zijn beurt toonde Dr. O. Noordenbos zich teleurgesteld door het Indiase optreden in Goa. Hij zag dit overigens als het opruimen van een stukje kolonialisme van bijzonder slecht allooi van een land, dat niets begrijpt of wil begrijpen van wat deze tijd beweegt en waarmee op geen enkele manier te praten valt. De Navo-bondgenoten van "dit miserabele landje" (Portugal), hadden, aldus Noordenbos, ook blijkbaar weinig druk uitgeoefend op het regime-Salazar om het duidelijk te maken dat het India dwong tot optreden.

Uit beide artikelen komt naar voren dat de schrijvers als "princiële pacifisten" het opruimen van een stukje kolonialisme toejuichen, doch enige moeite hebben het militaire geweld van Indiase zijde te rechtvaardigen.

STAKINGSOVERZICHT JANUARI 1962

Bedrijf : Bootwerkers werkzaam bij het Amsterdams Havenbedrijf.

Aanleiding : ontevredenheid over het uitblijven van de goedkeuring door het college van rijksbemiddelaars op de nieuwe ontwerp-cao.

Inmenging vakbonden : geen.

Resultaat : geen.

Aantal stakers : + 200.

Duur van de staking : $\frac{1}{2}$ dag (18-1-'62).

Bedrijf : Schuitemoeders in dienst van diverse Amsterdamse expeditie-bedrijven.

Aanleiding : protest tegen de nieuwe cao: gelijkschakeling van de lonen met die van de haven- en veemarbeiders geëist.

Inmenging vakbonden : overleg met bonafide vakbonden volgt.

Resultaat : onbekend.

Aantal werknemers : onbekend.

Aantal stakers : 63.

Duur van de staking : $\frac{1}{2}$ dag (29-1-'62).

VERTROUWELIJK

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
9-11 feb.	Internat. Conf. voor Spaanse politieke gevangenen.	Rome	Comité Westeur. landen
*15 feb.	Verg. voorbereid.com. 5e congres Internat. Democr. Vrouwenfed.	Berlijn	IDVF
begin mrt.	Wereldbijeenk. Vrouwen voor ontwapening.	Wenen	IDVF
*24 mrt.	Jeugdappèl voor het Noorden.	Groningen	ANJV
15-19 apr.	2e Internat. conf. geschied. v.h. verzet.	Warschau	FIR
*24 april	Strijddag v.d. jeugd tegen kolonialisme en voor vreedzame coëxistentie	?	WFDJ
voorjaar	Oost-Westconf. voor Jeugdvacantie-reizen.	?	WFDJ
*8 mei	Strijddag v.d. jeugd en studenten tegen W.Duitse militarisme en imperialisme.	?	WFDJ/IUS
*mei	2e Internat. conf. VVI-Textiel en Leer.	Boekarest	WVV
Pinksteren	2e Demonstrat. fietstocht tegen opslag atoomwapens.	?	ANJV/OPSJ
27 juli- 5 aug.	8e Wereldjeugdfestival.	Helsinki	WFDJ/IUS
*10-16 aug.	6e Congres Wereldfed. Democr. Jeugd	Polen	WFDJ
aug.	7e Congres Internat. Unie van Studenten.	Leningrad	IUS
sept.	Alg. verg. Wereldfed. Wetensch. onderzoekers.	Moskou	WFWO
sept.	Internat. Kinderkamp "Hannie Schaft".	Nederhorst den Berg	Ver. Verzet
*sept.1962	5e Congres Internat. Org. van Journalisten.	Boedapest	IOJ
*herfst '62	4e Congr. Féd. Internat. des Résistants	?	FIR
*1962	Vredesconf. v. landen v.d. 3 continenten.	?	WVR

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
1962	Buitengewoon congres CPN.	?	CPN
*medio 1962	Wereldcongres voor de Vrede.	?	WVR
1962	Eur. conf. v. Verzetsstrijders.	?	FIR
mei 1963	5e Congres Internat. Democr. Vrouwen Fed.	Moskou	IDVF

* nieuw c.q. aangevuld.

VERTROUWELIJK